

OPETUSSUUNNITELMA

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus

Voimassa 1.8.2015 alkaen

Koulutuksen oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma

Koulutuksen oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma on tarkoitettu käytettäväksi yhdessä koulutuksen perusteiden ja Etelä-Savon ammattiopiston pedagogisen ohjelman kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
1 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS .	3
1.1 Koulutuksen kuvaus	3
1.2 Koulutuksen muodostuminen	4
1.3 Koulutuksen rakenne ja koulutuksen osien tarjonta etelä-savon ammattiopistossa	4
1.4 Koulutuksen osien suorittamisjärjestys ja toteutustavat	5
1.5 Opintopolkuesimerkkejä.....	5
2 KOULUTUKSEN OSAT	7
2.1 Pakollinen koulutuksen osa.....	7
2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen (10 osp)	7
2.2 Valinnaiset koulutuksen osat	10
2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen (10 – 30 osp).....	10
2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen (10 – 20 osp)	14
2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen (10 – 20 osp).....	16
2.2.4 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet (0 – 10 osp)	18
2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat (0 – 5 osp)	19
3 OHJAUS	19

Liitteet [Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet 2015](#)
(Opetushallitus)

www.esedu.fi –sivuston [Opetussuunnitelmat](#)-alasivulta löytyvät

- Pedagoginen ohjelma liitteineen
- Ammattiosaamisen näyttöjen toteutus- ja arviointisuunnitelmat
- Opintojen jaksotussuunnitelmat
- Yhteisten tutkinnon osien arviointisuunnitelmat
- Näyttötutkintotoiminnan suunnitelma

Ammatillista peruskoulutusta koskevan lain 630/1998 (muutokset 787/2014 ja 246/2015) mukaan Opetushallitus määrää koulutuksen perusteet ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavalle koulutukselle. Koulutuksen perusteissa määrätään koulutuksen muodostuminen pakollisista ja valinnaisista koulutuksen osista, koulutuksen osien laajuus osaamispisteinä ja koulutuksen osien osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi. Lakiin perustuvana tutkintoon johtamattomana valmentavana koulutuksena voidaan järjestää ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseen sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutus on ensisijaisesti tarkoitettu vailla toisen asteen tutkintoa oleville perusopetuksen päättäneille nuorille. Koulutukseen voivat kuitenkin osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen siirtymiseksi sekä maahanmuuttajat.

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa opiskelijalla on mahdollisuus valmentautua oppisopimuskoulutukseen yksilöllisten valintojen avulla. Opiskelija voi missä tahansa vaiheessa valmentavaa koulutusta siirtyä suorittamaan tutkintotavoitteista ammatillista koulutusta joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena, jos hänellä on riittävät valmiudet. Oppisopimuskoulutukseen siirtyminen edellyttää sopivan oppisopimustaikan löytymistä.

1 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS

1.1 KOULUTUKSEN KUVAUS

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus eli Valma on tarkoitettu hakijalle, joka on suorittanut peruskoulun tai omaa vastaavat tiedot ja taidot ja on epävarma ammatinvalinnastaan tai haluaa korottaa peruskouluarvosanojaan tai tarvitsee tukea arjen asioiden hoitamiseen tai tarvitsee opinnoissaan yksilöllistä ohjausta tai haluaa vahvistaa suomen kielen taitoaan tai on kiinnostunut oppisopimuskoulutuksesta yhtenä opiskelumahdollisuutena.

Valmassa opiskelija vahvistamaan arjen taitojaan sekä työelämätaitojaan ja voi tutustua eri koulutuksiin ja ammattialoihin.

Opinnot alkavat kaikille yhteisellä orientaatiojaksolla, suuntautumisesta riippumatta. Orientaatiojakson aikana opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Opiskelija pääsee myös tutustumaan eri ammatteihin ja ammatilliseen koulutukseen.

Koulutuksen osioina on opiskelunvalmiuksien vahvistamista, mm. peruskouluaineita, työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautumista, arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistamista sekä mahdollisia ammatillisen perustutkinnon osia ja vapaasti valittavia koulutuksen osia.

Valma-koulutusta toteutetaan pääsääntöisesti Mikkelissä.

1.2 KOULUTUKSEN MUODOSTUMINEN

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä (osp).

Koulutus muodostuu

- pakollisista koulutuksen osista (10 osaamispistettä) ja
- valinnaisista koulutuksen osista (50 osaamispistettä).

Etelä-Savon ammattiopisto tarjoaa ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa eri polkuvaihtoehtoja, joista opiskelijalle räätälöidään hänen tarpeidensa mukainen opiskelupaketti oppilaitoksen reunaehtojen ja opiskelijan valmiuksien antamissa raameissa.

Valmentavan koulutuksen rakenteen kuvaus löytyy tutkinnon perusteista:

- [Tutkinnon muodostuminen](#).

1.3 KOULUTUKSEN RAKENNE JA KOULUTUKSEN OSIEN TARJONTA ETELÄ-SAVON AMMATTIOPISTOSSA

Seuraavassa taulukossa esitetään koulutuksen rakenne ja koulutuksen osien tarjonta Etelä-Savon ammattiopistossa. Muodostumistaulukon numerointi noudattaa koulutuksen osia kuvaavan taulukon numerointia.

Koulutuksen rakenne ja koulutuksen osien tarjonta Etelä-Savon ammattiopistossa	Osaamis-pisteet (osp)
<i>Taulukon numerointi noudattaa koulutuksen osien numerointia.</i>	
AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS	60
2.1 Pakollinen koulutuksen osa	10
2.1.1 Amatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen	10
2.2 Valinnaiset koulutuksen osat	50
2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen	10 - 30
2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	10 - 20
2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen	10 - 20
2.2.4 Amatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet	0 - 10
2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat	0 - 5

Opintoihin kuuluu erimittaisia työelämään tutustumisjaksoja. Amatillisten perustutkintojen osien suorittaminen toteutetaan mahdollisuuksien mukaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ja tutkintojen aikataulutusten mukaisesti. Vapaasti valittavien koulutuksen osien tarjonta vaihtelee lukuvuosittain.

1.4 KOULUTUKSEN OSIEN SUORITTAMISJÄRJESTYS JA TOTEUTUSTAVAT

Opintotarjonta voi vaihdella lukuvuosittain.

Opintotarjonta suunnitellaan lukuvuosittain ryhmä- ja paikkakuntaakohtaisiin jaksotussuunnitelmiin.

Opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) vaikuttaa yksilöllisesti opintojen etenemisaikatauluun.

1.5 OPINTOPOLKUESIMERKKEJÄ

AMMATINVALINTAA MIETTIVÄN OPINTOPOLKU

PERUSKOULUN ARVOSANOJA KOROTTAVAN OPINTOPOLKU

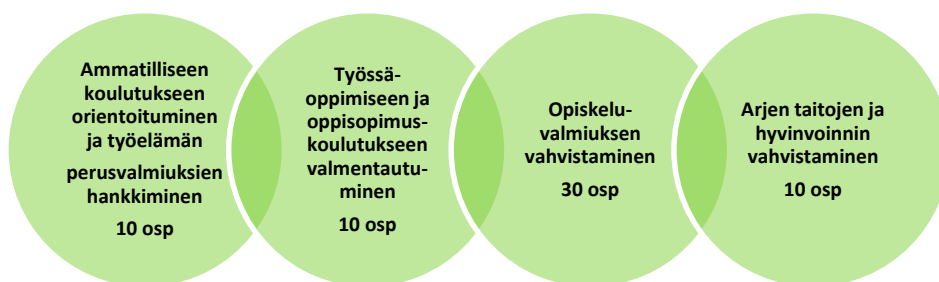
OPPISOPIMUSKOULUTUKSEEN TÄHTÄÄVÄN OPINTOPOLKU

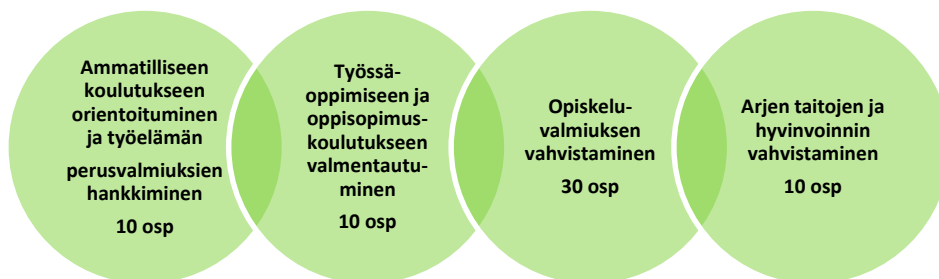
ELÄMÄNHALLINNAN TAITOJA TARVITSEVAN OPINTOPOLKU

SUOMEN KIELEN TAITOA VAHVISTAVAN OPINTOPOLKU

OPPIMISVALMIUKSIA VAHVISTAVAN AIKUISOPISKELIJAN OPINTOPOLKU

2 KOULUTUKSEN OSAT

2.1 PAKOLLINEN KOULUTUKSEN OSA

2.1.1 AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN ORIENTOITUMINEN JA TYÖELÄMÄN PERUSVALMIUKSIEN HANKKIMINEN (10 OSP)

Opiskelija on selvillä kiinnostuksen kohteistaan sekä valmiuksistaan ja mahdollisista esteistään suhteessa koulutukseen ja työelämään. Opiskelija hankkii tietoa koulutuksista, käytännön työelämästä ja ammateista. Hän oppii tekemään ammatinvalintaa, koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja sekä hyödyntämään saamaansa palautetta. Hän valmistautuu opiskelemaan ammatillisessa tutkintotavoitteisessa koulutuksessa sekä suorittamaan ammatillisen perustutkinnon joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- arvioi realistisesti ammatinvalintaedellytyksiään ja selkiyttää tavoitteitaan suhteessa koulutusten vaatimuksiin
- arvioi omaa käytännön työskentelyään suhteessa tavoitteisiinsa ja työskentelee suunnitelmallisesti omien (oppimis)tavoitteidensa mukaisesti
- osaa hakea tukea opiskeluun ja elämäntilanteeseen mahdollisesti liittyviin haasteisiin ja niiden ratkaisemiseen
- hankkii tietoa koulutuksista ja ammateista käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja välineitä
- asettaa realistisesti koulutustavoitteita ja tekee toteuttamiskelpoisen urasuunnitelman sekä vaihtoehtoisia jatkosuunnitelmia
- hakee kiinnostuksensa mukaisesti koulutuksiin ja tietää mistä saa lisätietoa
- kehittää aktiivisesti omia opiskelutaitojaan ja opiskelee itselleen parhaiten soveltuvalla opiskelutyyliä
- kommunikoi ammatillisen peruskoulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ryhmän jäsenenä
- perehtyy työelämään ja/tai oppisopimukseen koulutusmuotona sovitulla tavalla
- tuntee erilaisia työelämäympäristöjä ja työtehtäviä
- osaa käyttää erilaisia työllistymiseen ja työn tekemiseen liittyviä tukipalveluita ja -toimia
- noudattaa työelämän keskeisiä pelisääntöjä, tehtyjä sopimuksia ja työturvallisuusohjeita
- vastaanottaa saamansa palautteen asiallisesti ja hyödyntää sitä tavoitteiden asettelussa
- laatii opiskelun alkaessa yhdessä opettajien kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jossa asettaa koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita
- seuraa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman etenemistä ja ottaa vastuun opiskelustaan
- on selvillä siitä, miten hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen tai oppisopimukseen ja hänellä on jatkosuunnitelma.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Opiskelijan itsetuntemus	<ul style="list-style-type: none"> • Fyysisten, sosiaalisten ja psyykkisten edellytyksiensä selvittäminen uran- ja ammatinvalinnan pohjaksi ja kehittämistarpeidensa tunnistaminen • Omien kiinnostuksien, soveltuvuuden ja mahdollisten esteiden tunnistaminen oppijana koulutusta suunniteltaessa • Omalle elämälleen asettamiensa tavoitteiden ja toiveiden selvittäminen sekä elämäntilanteensa mahdollisten haasteiden tunnistaminen • Omien mahdollisuuksien parantaminen tavoitteena suorittaa ammatillinen perustutkinto. 	<p>Koko koulutuksen osaa koskien</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luokkatyöskentely; itsenäinen työskentely, pari- ja ryhmätyöt • henkilökohtaiset keskustelut • ryhmätoimintatarjoitteet • retket ja tutustumiskäynnit • videon ja valokuvan käyttö • koulutusesittelyt • ammattien ja työpaikkojen esittelyt ja/tai vierailut • koulutuksiin ja työelämään tutustumiset • digitaalinen portfolio • luki ja matematiikka seurat ym. tasotestit • HOPSin laatiminen • netin käyttö tiedonhaun välineenä mm. työnhaussa • oppisopimustoimiston esittely • työsuojelupiirin luento • perehtymistehtävät työelämäjaksoille • itsearviointi ja arviointikeskustelut • yhteishaku ja erillishaku • verkko-oppiminen <p>sekä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtaisten haastattelujen ja palautekeskustelujen, itsearviointitehtävien ja luokassa opetustuokioiden avulla omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden selkiyttäminen sekä oman soveltuvuuden pohtiminen eri ammatteihin.
Koulutuksen ja ammattien tuntemus	<ul style="list-style-type: none"> • Suomen koulutusjärjestelmän periaatteiden ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen muotojen sekä ammatillisen perustutkinnon 	<ul style="list-style-type: none"> • Luokkaopetuksessa sekä yksilötehtävien ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksiin ja suomalaiseen

	<p>suorittamistapojen ja muiden koulutusten tunteminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ymmärrys eri ammateista ja työympäristöistä sekä itseään kiinnostavien ammattien perusedellytyksistä tavoitteena löytää itselleen sopiva koulutusmuoto • Perehtyminen eri koulutusalojen pääsyvaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin. 	<p>koulutusjärjestelmään tutustuminen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutustumiskäyntien ja ammattialojen edustajien vierailujen avulla tiedon hankkiminen eri ammateista ja työympäristöistä. • Ryhmämuotoiset Esedun opojen koulutusesittelyt.
<p>Opiskelun (yleis)valmiudet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omien opiskelutaitojen sekä ja oman oppimisensa vahvuuksien ja kehittämiskohtien arviointi • Omien oppimistavoitteiden arviointi • Vuorovaikutustilanteissa viestiminen ja toimiminen erilaisia viestintä- ja kommunikointikeinoja käyttäen • Eri ryhmätyötilanteissa toimiminen ja ryhmän avulla oppiminen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Taso- ja taitotestit HOPSin pohjana, omien opiskelunvalmiuksien selkiyttäminen • HOPSin laatiminen yhdessä opion, ryhmänohjaajan, huoltajan sekä muiden mahdollisten tukihenkilöiden kanssa. • Ryhmätyötaitojen ja yhteistyötaitojen vahvistaminen ryhmässä toimien.
<p>Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ammatilliseen opiskeluun tutustuminen käytännössä ja työssäoppimisen hahmottaminen osana tutkintoon johtavaa ammatillista koulutusta • Kokemuksen ja tiedon hankkiminen työpaikalla ammateista, työtehtävistä ja työympäristöistä, joiden perusteella käsityksen muodostaminen soveltuvuudesta toimia eri ammateissa • sosiaalisten taitojen merkityksen ymmärtäminen työelämässä ja työryhmien jäsenenä • työnhakumenetelmien ja työllistymiseen vaikuttavien tekijöiden tunteminen • oppisopimuskoulutuksen perusperiaatteen ja siihen osallistumisen edellytysten ymmärtäminen • työelämän pelisääntöjen ja tehtyjen sopimusten tunteminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Tutustuminen käytännössä Esedun ja SNON perustutkintoihin ryhmässä tai pienryhmissä. • HOPSin mukaan tutustuminen itseään kiinnostavaan/kiinnostaviin tutkintoihin käytännössä. • Työelämään tutustuminen käytännössä • Oppisopimustoimiston esittely oppisopimuksesta koulutusmuotona. • Työelämän pelisääntöihin ja työturvallisuuteen liittyvien asioiden opiskelu luokkaopetuksena ja soveltaminen käytäntöön työelämäjaksoilla. • Itsearviointia koulutukseen ja työelämään tutustumisjaksoilla. • Työnhakumahdollisuuksiin tutustuminen netin ja vierailu käyntien ja vierailijoiden avulla. Kesätöiden hakeminen käytännössä.

	sekä niiden noudattaminen käytännössä <ul style="list-style-type: none"> • tarvitsemiensa työturvallisuusohjeiden tunteminen ja niiden noudattaminen • ohjauksen ja palautteen vastaanottaminen työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisen portfolion kokoaminen koulutukseen ja työelämään tutustumisjaksoilta.
Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärrys siitä, miten koulutus vaikuttaa ammattitaidon saavuttamiseen ja töihin sijoittumiseen • henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman käyttäminen opintojensa pohjana ja jatkosuunnitelman tekeminen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hopsin päivittäminen opintojen aikana kertyneiden kokemusten, itsearviointin ja palautteiden pohjalta. • Jatko-opintoihin hakeminen; yhteishaku, oppisopimus. Tarvittaessa vaihtoehdoisen jatkosuunnitelman tekeminen esim. työkokeilut.

2.2 VALINNAISET KOULUTUKSEN OSAT

2.2.1 OPISKELUVALMIUKSIEN VAHVISTAMINEN (10 – 30 OSP)

Opiskelija saavuttaa opiskelutaidot, jotka tukevat oppimista sekä valmentavassa koulutuksessa että ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opiskelija vahvistaa tietopohjaansa ja sitoutuu opiskeluun. Hän parantaa mahdollisuuksiaan tulla valituksi ammatilliseen koulutukseen sekä tarvittaessa korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja. Oppimisen vahvistamisen osa-alueet valitaan opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää, tulkitsee ja tuottaa suullisia, kirjallisia ja kuvallisia tekstejä suomen tai ruotsin kielellä arkielämän, ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä tilanteen mukaisella tavalla sekä noudattaa turvallisen netin käytön periaatteita
- hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti
- ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla
- ymmärtää ja tuottaa viestejä toisella kotimaisella kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla.

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- käyttää tarkoituksenmukaisesti peruslaskutoimituksia, prosenttilaskennan perusteita, tärkeimpiä mittayksiköiden muunnoksia ja geometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemiseksi ja arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää sujuvasti laskustrategioita ja tarvittaessa apuvälineitä matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen ja osaa ratkaista matemaattisia ongelmia yhtälöiden avulla
- osaa ohjattuna tulkita oikein tilastoaineistoja ja diagrammeja sekä tehdä niistä päätelmiä
- käyttää keskeisimpiä arkielämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ja kemian käsitteitä, kuvaa ja selittää ohjattuna erilaisia luonnontieteellisiä ilmiöitä ja lainalaisuuksia
- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti ja tietoturvasääntöjen mukaisesti
- ymmärtää eri asioiden välisiä yhteyksiä ja riippuvuuksia.

Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää ja tuntee keskeistä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja sen vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan
- ymmärtää suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialojen merkityksen työllistymiselle
- arvioi monipuolisesti toimintamahdollisuuksiaan yhteisten asioiden hoitamiseen oppilaitoksessa sekä aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tuntee itseään kiinnostavan kansalaisjärjestön tai yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa
- hankkii aktiivisesti tietoa yhteiskunnan monimuotoisuudesta ja arvostaa omaa identiteettiään suhteessa siihen.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi. Lisäksi todistukseen merkitään tarvittaessa opiskelijan saavuttama kielitaidon taso eurooppalaisen viitekehysten mukaan.

Jos opiskelija korottaa koulutuksen yhteydessä perusopetuksen oppimäärän arvosanoja (perusopetuslain 628/98, 38 § mukaisessa erityisessä tutkinnossa), annetaan niitä hyväksytysti suorittaneille erillinen todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain.

Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osa-alueita, ne arvioidaan yhteisten tutkinnon osien arviointia koskevien määräysten mukaisesti.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelutaitojen, monilukutaidon ja viestintä- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja arviointi käyttäen itselleen soveltuvia kommunikointikeinoja • suomen kielen taidon kehittäminen ja arviointi ja 	Koko koulutuksen osaa koskien: <ul style="list-style-type: none"> • luokkaopetus; yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöskentely • tietotekniikan käyttö • opetuskeskustelut • videointi ja valokuvaus

	<p>eri tekstilajien tunnistaminen sekä ammattiviestinnän perusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> tiedonhaku eri tietolähteitä ja välineitä käyttäen sekä monimediaisessa ympäristössä toimiminen vieraan kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin vieraan kielen opintoihin toisen kotimaisen kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin toisen kotimaisen kielen opintoihin. HOPSin mukaan mahdollisuus pääasiassa luokkaopetuksena korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja äidinkielessä, ruotsissa ja englannissa. Mikäli korottamistarvetta ei ole, opiskelija voi vahvistaa viestintä- ja vuorovaikutusosaamistaan osallistumalla vain osaan järjestettävästä ryhmäopetuksesta. Äidinkielessä arvosanan korottaminen vastaa 4 ospia ja englannissa ja ruotsissa 2 ospia. <p>Vieraskielisten opiskelijoiden/maahanmuuttajien suomen/ruotsin kielen tavoitteena on saavuttaa B1-tasoinen kielitaito kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> esiintymisharjoitukset järjestöesittelyt ja vierailut opiskelijayhdistyksen toiminnan esittely digitaalinen portfolio verkko-oppiminen
<p>Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelua varten tarvittavat matematiikan perustiedot ja -taidot päätely- ja päässälaskutaitojen harjoittaminen ja syventäminen 	

	<ul style="list-style-type: none"> • tilastoaineistojen lukeminen ja tulkinta • tiedolliset valmiudet fysiikan ja kemian opiskeluun ammatillisessa peruskoulutuksessa • tieto- ja viestintäteknologian osaamisen hyödyntäminen ja syventäminen • ymmärrys siitä, mihin luonnontieteelliset kysymykset liittyvät jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. • HOPSin mukaan mahdollisuus pääasiassa luokkaopetuksena korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja matematiikassa, kemiassa, fysiikassa. Mikäli korottamistarvetta ei ole, opiskelija voi vahvistaa matemaattis-luonnontieteellistä osaamistaan osallistumalla vain osaan järjestettävästä ryhmäopetuksesta. • Matematiikassa arvosanan korottaminen vastaa 4 ospia ja fysiikassa sekä kemiassa 2 ospia. • Tieto- ja viestintäteknologian opinnoissa luokka- ja yksilötyöskentelyä. Valmiuksien mukaan mahdollisuus suorittaa ATK-ajokortin osioita. 	
<p>Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • eduskunnan, hallituksen ja oikeuslaitoksen toimintaperiaatteet • tutustuminen suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialoihin, tuotantoon ja palveluihin • tutustuminen omiin toimintamahdollisuuksiinsa yhteisten asioiden hoitamisessa oppilaitoksessa, aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana 	

	<ul style="list-style-type: none"> • kolmannen sektorin ja maailmanlaajuisen toiminnan (globalisaation) vaikutusten tarkastelu yhteiskunnassa • oma ja muiden kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen ja oman identiteetin pohtiminen • Tutustuminen järjestötoimintaan tutustumiskäyntien, tehtävien ja vierailijoiden avulla. • Yhteistyössä maahanmuuttajataustaisten ryhmien kanssa monikulttuurisuuteen tutustuminen. 	
--	--	--

2.2.2 TYÖSSÄOPPIMISEEN JA OPPISOPIMUSKOULUTUKSEEN VALMENTAUTUMINEN (10 – 20 OSP)

Opiskelija syventää tietoa käytännön työelämästä ja itselleen sopivista ammateista. Opiskelija selkiyttää ja vahvistaa henkilökohtaisia valmiuksiaan toimia eri ammateissa, työelämässä ja työssäoppimisessa työpaikoilla. Hän hankkii kokemuksia oppisopimuskoulutuksesta eräänä mahdollisena koulutusvaihtoehtona.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää koulutuksen ja tehtyjen koulutusratkaisujen merkityksen oman elämän
- kannalta ja suhteessa eri ammattialojen vaatimuksiin
- löytää itseään kiinnostavan alan ja ammattinsa eri koulutus- ja työelämävaihtoehtoista
- toimii työpaikalla koulutukselleen ja ammatinvalinnalleen asettamien tavoitteidensa mukaisesti
- työskentelee vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työelämässä sekä haluaa kehittää
- itseään ja osaamistaan työpaikalla
- toimii työpaikalla sovittujen ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ja ylläpitää tai edistää ympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä
- toimii sovitusti työelämän keskeisten pelisääntöjen mukaan noudattaen työntekijän
- oikeuksia ja velvollisuuksia
- suojautuu oikein työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja vastaan ja torjuu vaaraa
- aiheuttavia tilanteita ennalta

- ottaa aktiivisesti vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
- tekee päätöksen oppisopimiskoulutuksen soveltuvuudesta suhteessa omiin
- tavoitteisiin
- suorittaa työssäoppimiseen tai oppisopimukseen valmentautumisen sovitusti.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty –merkinnän lisäksi.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkimisen esimerkkejä
Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	<ul style="list-style-type: none"> • tuntemuksen syventäminen valitsemistaan ammattialoista ja omien koulutustavoitteiden selkiyttäminen sekä tiedon hankkiminen itseään kiinnostavista tutkinnoista. • ammatillisten valmiuksien ja edellytyksien toimia tulevassa ammatissa selkeyttäminen ja parantaminen. • oman soveltuvuuden arvioiminen eri ammattialoille käytännön toiminnan kautta. • sellaisten sosiaalisten taitojen vahvistaminen, joita tarvitaan työelämässä ja työssäoppimiseen valmentautumisessa. • tiedon hankkiminen työelämän eettisistä ja esteettisistä kysymyksistä. • työlainsäädäntöön ja työelämän sopimuskäytäntöihin liittyvät perusasiat sekä omat oikeudet ja velvollisuudet työntekijänä. • työhön ja työympäristöön liittyvien vaarojen ja terveyshaittojen tunnistaminen sekä työturvallisuusohjeita noudattaminen. • ohjauksen ja palautteen vastaanottaminen työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta. • omaa työskentelyn suunnittelu ja asetettujen tavoitteiden mukaan toimiminen • oppisopimuskoulutuksen tuntemuksen ja sen työsuhdeperusteisuuden syventäminen sekä ymmärrys 	<ul style="list-style-type: none"> • työelämäjaksot ja tehtävät jaksoille • digitaalinen portfolio • Itsenäinen sekä pari- että ryhmätyöskentely • henkilökohtaiset keskustelut • ryhmätoimintaharjoitteet • retket ja tutustumiskäynnit • videon ja valokuvan käyttö • asiantuntijaluennot (esim. työsuojelupiirin luento) • itsearviointi ja arviointikeskustelut • verkko-oppiminen

	<p>kyseisen koulutusmuodon soveltuvuudesta itselleen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokemuksen hankkiminen eri ammateista ohjatuilla työelämäjaksoilla. • itsetuntemuksen vahvistaminen ja alalle soveltuvuuden selvittäminen toimimalla käytännön työtehtävissä työpaikoilla. • työelämävalmiuksien vahvistaminen suorittamalla työelämän osaamistestejä (esim. EA1, hygieniapassi, työturvallisuuskortti). 	
--	--	--

2.2.3 ARJEN TAITOJEN JA HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN (10 – 20 OSP)

Opiskelija vahvistaa arjen toimintoihin ja kodin hoitamiseen liittyviä tietoja ja taitoja sekä saa valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen ja osallisuuteen yhteiskunnassa. Opiskelija kehittää kuluttaja- ja talousosaamistaan ja edistää omaa hyvinvointiaan terveellisten ruokailutottumusten ja elämäntapojen avulla. Hän osaa huolehtia omasta toimintakyvystään ja tietää, kuinka voi viettää vapaa-aikansa omaa hyvinvointiaan edistävällä tavalla. Opiskelija on tietoinen taiteen, kulttuurin, kädentaitojen ja liikunnan harrastamisen sekä sosiaalisista suhteista huolehtimisen merkityksestä terveyttä ja hyvinvointia tukevana voimavarana.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija:

- ottaa kykijensä mukaan vastuuta itsestään ja omasta toiminnastaan sekä huolehtii oman elämänsä arjen sujumisesta
- osaa käyttää omatoimisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja omien tarpeidensa mukaisesti
- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti ja käyttäytyy asiallisesti
- osaa suunnitella ajankäyttöään ja noudattaa sovittuja aikatauluja
- tekee toteuttamiskelpoisen suunnitelman oman talouden hoitamisesta ja toimii sen mukaisesti
- huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan, pukeutumisestaan ja muusta ulkoisesta olemuksestaan
- huoltaa vaatteensa hoito-ohjeiden mukaan
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta
- valmistaa tai valitsee terveellistä ja taloudellista ruokaa kestävää toimintatapaa noudattaen
- laatii itselleen terveellisiä elämäntapoja ja vapaa-aikaa koskevan suunnitelman oman hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen huomioon voimavaransa ja tarpeensa
- käyttää ja soveltaa kädentaitojaan monipuolisesti arjen toiminnoissa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden kanssa itselleen sopivalla tavalla ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja verkostoja.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksyty -merkinnän lisäksi.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkimisen esimerkkejä
Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> • omien voimavarojen tunnistaminen ja toimintakykynsä ja hyvinvointinsa vahvistaminen • yhteiskunnan tarjoamiin palvelujärjestelmiin ja palveluihin perehtyminen • eri tilanteissa muiden kanssa yhteistyössä toimiminen käytöstapoja ja tapakulttuuria noudattaen • oman vuorokausirytminsä tunnistaminen ja sen mukauttaminen opiskelun ja työelämän tarpeisiin • sellaisten tietojen ja taitojen hankkiminen, joiden avulla pystyy tekemään oman elämänsä taloudellisia päätöksiä • arkielämään ja itsenäiseen asumiseen liittyvien valintojen suunnittelu, sekä tarvittaessa päätösten ja hankintojen tekeminen • ymmärrys siitä, miten hygienia vaikuttaa terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin • omien vaatteiden huoltaminen • turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat opiskelun ja asuinympäristössä • kodin ruokaostosten suunnittelemisen ja kotiruuan valmistaminen • erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin tutustuminen • taide- ja kulttuuripalveluiden ja tapahtumien tarjontaan tutustuminen • valmiuksia kädentaitojen käyttämiseen arjen toiminnoissa 	<ul style="list-style-type: none"> • luokkaopetus: yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöskentely • itsearviointi ja arviointikeskustelut • käytännön keittiötyöskentely • yhteiskunnan palveluihin tutustuminen; tutustumiskäynnit, vierailijat ja nettisivut • tutustumiskäynnit erilaisiin vapaa-ajan viettomahdollisuuksiin • harrastepassin täyttäminen • digitaalinen portfolio • tietotekniikan käyttö opetuksessa • videointi ja valokuvaus • verkko-oppiminen

	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärrys sosiaalisten suhteiden merkityksestä omalle ja toisten hyvinvoinnille. • Käytännön työskentelyssä keittiössä arjen taitojen sekä yhteistyötaitojen vahvistaminen. • Vierailujen ja vierailijoiden avulla tietoa yhteiskunnan erilaisista palveluista. • Vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin käytännön tutustumisen avulla opiskelijan itsetuntemuksen vahvistaminen ja mahdollisuuksia löytää itselleen mielekästä vapaa-ajan tekemistä. 	
--	---	--

2.2.4 AMMATILLISEN PERUSTUTKINNON TUTKINNON OSAT TAI OSA-ALUEET (0 – 10 OSP)

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, jos opiskelijalla on siihen valmiuksia ja hänellä on edellytyksiä saavuttaa niiden ammattitaitovaatimuksia (ammattilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteita (yhteiset tutkinnon osat).

Etelä-Savon ammattiopistossa ammatillisen perustutkinnon osia tai teemoja voi suorittaa seuraavista perustutkinnoista, jos opiskelijan valmiudet riittävät ja aikataulutus sen mahdollistaa:

- liiketalouden perustutkinto
- tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto
- hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinto
- autoalan perustutkinto
- elintarvikealan perustutkinto
- rakennusalan perustutkinto
- pintakäsittelyalan perustutkinto

Myös yhteisten tutkinnon osien osa-alueita on mahdollista suorittaa muiden oppilaitoksen ryhmien mukana.

Osaamisen arviointi

Suoritettut tutkinnon osat/osa-alueet arvioidaan siten, kuin niitä koskevissa perustutkintojen perusteissa määrätään.

2.2.5 VAPAASTI VALITTAVAT KOULUTUKSEN OSAT (0 – 5 OSP)

Vapaasti valittavien koulutuksen osien avulla opiskelija voi saada vahvistusta urasuunnitteluunsa ja lisävalmiuksia tuleviin ammatillisiin opintoihin oman suuntautumisensa mukaan.

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa vapaasti valittavia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta mikäli vapaasti valittavien koulutuksen osien tarjonnan aikataulutus sen mahdollistaa. Vapaasti valittavat koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta.

Tarjoamme mahdollisuuden korottaa kahta peruskouluainetta opiskelijaryhmän valinnan mukaisesti. Tähän koulutuksen osaan opiskelija voi valita oman HOPSinsa kautta työelämään tai koulutukseen tutustumista, arjen taitoja tai S2-opintoja.

Osaamisen arviointi

Koulutuksen järjestäjän itse päättämille vapaasti valittaville osaamistavoitteille määritellään osaamisen arviointi ja laajuus osaamispisteinä.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytyt –merkinnän lisäksi.

Peruskouluaineet arvioidaan perusopetuksen oppimäärän mukaisesti.

3 OHJAUS

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta ja ohjausta, oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta (Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta 787/2014, 29§).

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta sekä henkilökohtaista ja muuta tarpeellista ohjausta. Opiskelijan arvioinnilla ohjataan ja kannustetaan opiskelua sekä kehitetään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. (Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 788/2014 9b.)

Ohjauksen toteuttamisen lähtökohtana on, että opiskelija saa valmiudet toimia oppilaitosyhteisössään, suunnitella opintojaan ja sitoutua opiskeluun. Ohjaus on koko opiskeluajan jatkuva prosessi, jonka tavoitteena on kannustaa ja tukea opiskelijan itsetuntoa ja ammatillista kasvua. Ohjaus on tavoitteellista ja se perustuu opiskelijan tarpeisiin. Se on luonteeltaan tiedottavaa ja vuorovaikutteista, ammatillisen suuntautumisen ja kehittymisen ohjausta sekä opiskelun ja oppimisen ohjausta.

Opiskelijan ohjaus on moniammatillista yhteistyötä. Opettajan rooli on kannustava ja ohjaava (oppimisen arviointi). Jokaisella ryhmällä on lisäksi oma ryhmänohjaaja, joka vastaa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemisestä. Ryhmänohjaaja tekee tiivistä yhteistyötä opinto-ohjaajan kanssa, jolla on päävastuu opinto-ohjauksesta. Ohjauksessa tehdään yhteistyötä myös kodin ja oppilaitoksen välillä sekä talon sisäisten ja ulkopuolisten verkostojen kanssa.

Etelä-Savon ammattiopiston Valma-koulutuksessa jokaiselle opiskelijalle tehdään opintojen alkuvaiheessa HOPS (=henkilökohtainen opiskelusuunnitelma), jota päivitetään opintojen

aikana. Erityisopetusta tarvitsevalle opiskelijalle laaditaan aina kirjallinen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).

Lisätietoa ohjauksesta saat Esedun ohjaussuunnitelmasta, joka löytyy Esedun internetsivujen [Opetussuunnitelmat](#)-alasisivulta